

OVERDENKING

Help je me hopen? het thema van deze Adventstijd. Hopen is gericht op de toekomst. Johannes de Doper, zo kun je zeggen, is iemand is die de mensen confronteert met de toekomst, die de weg daarheen openbreekt.

Confronteren is een woord met een harde klank. Maar eigenlijk betekent het gewoon: dichtbij brengen. Zo dicht bij dat je het niet langer uit de weg kunt gaan. Dat zit ook in het woord 'naaste'. Dat is degene die qua plek het dichtst bij je is, het meest na, zich voor je neus bevindt. In alle beelden die Johannes gebruikt in zijn preken zit dat nabije, hij beschrijft iets dat vlak voor de deur staat met uitdrukkingen als: De bijl ligt al aan de wortel van de boom. Hij wijst steeds naar dat nabije. Kijk, daar is het, zegt hij en hij wijst en wijst

Vaak is in de woorden van Johannes alleen het dreigende en het strenge van het oordeel gehoord, en dat is er zeker ook, maar als je goed luistert hoor je juist een hele andere toon en dat is de toon van de hoop en de verwachting. Die moet ook hoorbaar zijn geweest zijn voor de mensen toen, want ze lopen masaal uit om hem te horen. *Het volk was vol verwachting.* Meer dan angst is het die hoop en verwachting die doorklinken in de vragen van de mensen, de tollenaars, de soldaten en alle anderen. *Wat kan ik doen* vragen ze, het thema van de dienst. Een zinnetje waarin elk afzonderlijk woord de nadruk krijgt.

Wat kan ik doen?

Noem alsjeblieft iets concreets.

Wat *kan* ik doen?

Wat ligt er binnen mijn mogelijkheden, wat is haalbaar?

Wat kan *ik* doen?

Niet een ander, maar ik. Ik voel me verantwoordelijk.

Wat kan ik *doen* ?

Ik wil in beweging komen, handelen, aan de slag. Iets doen dat helpt, waar het leven beter van wordt.

Wat kan ik doen? Wat kan is meedoen aan de actie van Serious Request voor zieke kinderen die hier in Zwolle wordt gehouden – onze jongeren doen het. Wat ook kan, wat ik gisteravond heb gedaan toen ik er door iemand op geattendeerd werd, is meedoen aan de actie van Oxfam Novib *Niet in mijn naam* en protest aantekenen tegen het misdadige oorlogsgeweld tegen zoveel weerloze mensen in Gaza en op de westelijke Jordaanoever, waar we elke dag weer nieuwe beelden van krijgen te zien en die nu door Amnesty International ook als genocide bestempeld zijn, en door een brief te ondertekenen onze regering oproepen te stoppen dit mede mogelijk te maken. Als je het allemaal niet alleen machteloos aan wilt zien kun je dat doen. Wat je ook kunt doen is een kerstgroet wegbrengen aan een van de ouderen in onze gemeente en tijd maken voor een ontmoeting. Dat hebben heel veel mensen ook al gedaan.

Wat kan ik doen ? Hier spreekt een verlangen, dat vaak diep is weggezakt en plotseling weer wordt aangeraakt. Een verlangen dat wezenlijk is voor het mens-zijn, maar dat maar al te gemakkelijk raakt uitgedoofd of weggestopt. Uit angst, uit vermoeidheid, uit teleurstelling, om vele redenen, terwijl het toch de kern van ons wezen uitmaakt. Johannes legt dat bloot. Die levende kern van het verlangen in mensen spreekt hij aan, hij maakt de weg vrij, alles wat het vertroebelt en verzwakt hakt hij weg. Daarom wordt hij met recht een verkondiger van de goede boodschap genoemd. Geen onheilsprediker, hoe scherp zijn woorden ook klinken over alles wat schade toebrengt aan het leven, maar bringer van goed nieuws. *Op deze en andere wijze spoorde hij de mensen aan en verkondigde hij hen het goede nieuws*, zo staat het er.

Kies voor het leven, roept hij mensen toe, nu op dit moment kun je daarvoor kiezen. Je leeft, nu, je bent hier en je bent hier niet voor niets. Jouw leven is iets kostbaars. Doe iets goeds mee. Maar wat dan? Wat kan *ik* doen? Dat ligt veel dichterbij dan je denkt.

Als je nu alleen maar eens zou beginnen met het werk dat je te doen hebt, de taak die je hebt te vervullen, dingen waar je misschien lang niet altijd zin in hebt, zo goed mogelijk te doen, met aandacht, met vreugde, zodat je hart erin ligt. Als je alleen maar eens zou beginnen met echt eerlijk te zijn tegen jezelf en anderen en eens op te houden met al die omwegen en slappe uitvluchten, wat zou dat opluchten.

En als je nu eens zou proberen de ander tegenover jou echt te zien, om met zorg om te gaan met de mensen die je tegenkomt en ook met jezelf, wat zou dat je leven rijker maken.

En natuurlijk hoort daar ook bij dat je je hart opent voor wie minder heeft dan jij. Dat je wat jij hebt niet voor jezelf houdt. Je niet opsluit in je eigen kring, je schijnbare veiligheid, je niet vastklampt aan wat je zelf hebt en wat je zelf bent, jouw bezit, jouw geloof, jouw mening, maar dat je zoals het gedicht zei, ook anderen voor ogen houdt. Dat je die ander werkelijk toelaat in je denken en je leven, ook als dat moeite kost. En dan gaat ontdekken dat de diepste wet van dit leven de wet van het delen is. En dat al ben je misschien honderd keer gelovig opgevoed, al heb je Abraham als vader, of al ben je nog zo gericht op Jezus, je jezelf wilt beschouwen als iemand die nog aan het begin staat van dat ontdekkingsproces en bereid bent om leerling te zijn, ontvankelijk, open.

En het mooie is dat Lucas ons vertelt dat de mensen bereid zijn en zich door Johannes laten dopen. Ze willen gewoon niets liever. Wat is dat hoopvol. Dat mensen weer worden aangeraakt door een verlangen dat jong maakt. Het verlangen om te leven met open handen, om te blijven groeien in liefde. Natuurlijk gaat dat met vallen en opstaan, natuurlijk doe je niet alles in één keer goed. Dat wordt ook niet van ons gevraagd. Wat er van ons gevraagd wordt is openheid en bereidheid. Het steeds verder ontkiemen van die openheid en die bereidheid, dat is Advent. Dat is de weg waarlangs God naar ons toekomt.